

Statens landbruksforvaltning
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO

Deres ref

Vår ref
13/451

Dato
24.09.2013

Fastsettelse av endringer i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer

Landbruks- og matdepartementet har fastsatt endringer i forskrift av 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (heretter FAT) § 18c.

Forskriftsendringene trer i kraft 24. september 2013. Det bes om at Statens landbruksforvaltning (SLF) informerer berørte aktører om endringene på en hensiktsmessig måte.

Som det fremgår av vedlagte endringsforskrift, innebærer endringen at det åpnes for å kunne gi individuelle tollnedsettelse ved avlingssvikt på poteter til bearbeidingsindustrien. Tilsvarende hjemmel gjelder allerede ved avlingssvikt i produksjon av grønnsaker til bearbeiding, jf. FAT § 18c første ledd. Individuell tollnedsettelse for potet kan bare gis til bedrifter som bearbeider norsk potet til pommes frites eller potetsnacks. Administreringen av den nye ordningen vil bygge på dagens praktisering av § 18c første ledd.

Forskriftsendringene har vært beskrevet i høringsutkastet som ble sendt på høring den 2. april 2013. Høringsfristen ble satt til 1. juli 2013.

Departementet vil i det videre redegjøre for forskriftens endelige innhold, med bakgrunn i de innspill som ble mottatt i forbindelse med høringen av forskriftsutkastet.

1. BAKGRUNN

1.1 GJELDENE RETT

I medhold av FAT kapittel 2 kan det gis generelle tollnedsettelse ved import av potet. Slik tollnedsettelse gis dersom noteringspris for poteter i to påfølgende uker ligger over øvre prisgrense i henhold til jordbruksavtalen. Generell tollnedsettelse gis også i praksis i den perioden hvor det er tomt for norske poteter i konsummarkedet. De siste fem årene har det vært tomt for norske konsumpoteter på lager i månedsskiftet mai/juni, og det har da blitt gitt generelle tollnedsettelse for all potet.

Ved administreringen av generelle tollnedsettelse på poteter er noteringsprisen for hovedsorter av konsumpotet styrende. Tollvernet etter FAT kapittel 2 skiller således ikke mellom poteter til konsum og poteter til industriformål. Dette innebærer at industripoteter bare kan importeres med nedsatt toll i perioder der det er gitt generell tollnedsettelse på konsumpotet. Mangel på industripotet alene i det norske markedet gir ikke grunnlag for tollnedsettelse.

Bedrifter innenfor potetindustrien har påpekt overfor landbruksmyndighetene at poteter beregnet for konsum i liten grad er egnet i industriproduksjon. Dersom det har vært mangel på industripoteter i det norske markedet, har ikke konsumpotet vært et reelt alternativ for enkelte industriproduksjoner. I slike tilfeller har man måttet importere til full toll med de kostnader dette har medført.

Landbruksmyndighetene har i møter med industrien, kontraktsdyrkere og forskningsinstitusjoner fått bekreftet at flere industriproduksjoner krever utvalgte sorter av egnet kvalitet. Dette bekreftes også av importstatistikken for poteter de siste årene, som viser at industrien har importert betydelige mengder poteter til full toll samtidig som det har vært norske konsumpoteter tilgjengelig i markedet.

1.2 FORSLAGET

I høringsbrevet la departementet til grunn at pommes frites og potetsnacks er de industriproduksjonene som skiller seg klart ut med hensyn til definerte kvalitets-, sorts- og lagringskrav. For annen industriell bearbeiding av potet er mulighetene for substitusjon mellom ulike potetsorter bedre, og potetsorter primært ment for konsummarkedet er der i større grad et alternativ. I enkeltår med betydelig avlingssvikt mener departementet at det er urimelig at industrien må importere råvarer med full toll når det på det norske markedet ikke er reell mulighet for leveranse av egnede sorter til produksjon av pommes frites og potetsnacks, og der bedriftene har kontrahert et nødvendig kvantum med sikte på markedsdekning med norsk vare.

På denne bakgrunn fremmet departementet forslag om å endre FAT § 18c slik at det åpnes opp for individuelle tollnedsettelse for industripoteter til produksjon av henholdsvis pommes frites og potetsnacks i år med betydelig avlingssvikt. I følge forslaget skal den nedsatte tollsatsen tilsvare differansen mellom prisen på norsk

kontraktsvare og prisen foretaket må betale for tilsvarende importert vare. Videre ble det foreslått at individuelle tollnedsettelse kun skal kunne gis for en mengde tilsvarende forskjellen mellom foretakets kontraherte kvantum og faktisk tilgjengelig kvantum fra egne norske leverandører til pommes frites- eller potetsnacksproduksjon.

For ikke å komme i konflikt med avsetningen av norske poteter, ble det videre foreslått at avlingssvikten på landsbasis må være minst 10 % av samlet kontrahert volum til henholdsvis pommes frites eller potetsnacksproduksjon, før tollnedsettelse kan gis for potet til den aktuelle produksjonen. Ved fastsettelse av kvantum som grunnlag for beregning av avlingssvikten, vil utgangspunktet være samlet lagret kvantum hos de ulike aktørene pr. 1. november. Basert på lagertellingen pr. 1. november vil SLF i god tid før årsskiftet kunne informere de aktuelle aktørene dersom det foreligger en avlingssvikt som leder til at det åpnes for individuelle tollnedsettelse. Tollnedsettelse ble foreslått gitt med virkning fra årsskiftet og frem til 15. juli. Dette vil gi aktørene en rimelig tidsperiode for å importere det fastsatte kvantumet.

Forslaget innebar således at importvernet for potet fortsatt skal forvaltes på en slik måte at det sikrer avsetningen av norske poteter. Det ble lagt vekt på at industrien har et selvstendig ansvar for å kontrahere egnede potetsorter av et tilstrekkelig kvantum for sin produksjon og med nødvendig sikkerhetsmargin for år med dårligere avling. Ettersom industripoteter er kontraherte råvarer, vil råvaretilgang for industrien i normale år ikke være noen utfordring.

2. VURDERING AV HØRINGSINNSPILLENE

Høringsbrevet ble sendt til i alt 17 høringsinstanser. Departementet har mottatt hørings svar fra 10 av disse, hvorav 3 ikke hadde merknader til forslagene. Uttalelsene er gjort tilgjengelige på departementets nettsider.

I det følgende redegjøres for hovedelementene i departementets forslag, innspill i høringen og departementets vurdering av disse.

2.1 BESTEMMELSENS VIRKEOMRÅDE

Etter forslaget åpnes det opp for å gi individuelle tollnedsettelse for industripoteter til produksjon av både pommes frites og potetsnacks.

Norsk Landbrukssamvirke, HOFF SA og Norges Bondelag går imot departementets forslag om at poteter til bruk i produksjon av pommes frites skal omfattes av ordningen. Dette begrunnes med at pommes frites kan produseres fra et større utvalg poteter enn lagt til grunn i høringsforslaget.

Departementet er enig i at det er et noe bredere sortstiltfang for pommes frites enn for produksjon av potetsnacks. Samtidig er det slik at pommes frites i all hovedsak

produseres av sorter med spesielle kvaliteter. Utviklingen går mot mer spesialiserte sorter innenfor ulike produksjoner, heller enn sorter som skal kunne dekke et bredere bruksområde. På denne bakgrunn fastholder departementet at poteter for produksjon av pommes frites inngår i ordningen.

2.2 STØRRELSE PÅ AVLINGSSVIKTEN

Departementet foreslo at avlingssvikten på landsbasis må være minst 10 % av samlet kontrahert volum til henholdsvis pommes frites eller potetsnacksproduksjon, før tollnedsettelse kan gis. Så lenge avlingssvikten er minst 10 % på landsbasis, vil den enkelte industriaktør således kunne søke om tollnedsettelse opp til sitt kontraherte kvantum, selv om denne aktørens svikt i levert kvantum pga. avlingssvikt isolert sett er mindre enn 10 %.

Etter departementets vurdering ville man med et krav om 10 % få en rimelig balanse som gir bedriftene incitament til å kontrahere tilstrekkelig kvantum, samtidig som råvaretilgangen vil avhjelpe i år med betydelig avlingssvikt. Forslaget la opp til at industrien kun kan få individuelle tollnedsettelse opp til kontrahert kvantum. Ordningen var således ikke ment å legge til rette for tilpasninger der industrien vil finne det lønnsomt å kontrahere mindre mengde enn hva man har bruk for.

HOFF SA, Norges Bondelag og Gartnerhallen SA mener at avlingssvikten bør være 15 % før tollnedsettelse kan innrømmes. *HOFF SA* peker på at en grense på 10 % som foreslått, vil føre til økende incentiver for å vurdere potetpartier av mindre god kvalitet som uegnede. *Gartnerhallen SA* mener at så lenge enkelte produkter kan produseres på et større sortsutvalg enn andre, tilsier det at grensen for avlingssvikt derfor bør settes høyere. *NHO Mat og Drikke* mener på den annen side at en avlingssviktgrense på 10 % er satt for høy, og at industrien i stedet som prinsipp bør få tollnedsettelse tilsvarende avviket mellom kontraherte leveranser av poteter fra godkjente omsetningsledd og levert kvantum fra de samme leverandørene. *NHO Mat og Drikke* ønsker en tilsvarende ordning som gjelder ved import av potetråvarer til produksjon av potetstivelse.

Departementet vil vise til at innenfor konserverordningen (grønnsaker) er det fastsatt en grense for avlingssvikt på minimum 10 % før det kan innvilges tollnedsettelse. *SLF* har foretatt beregninger som viser at det har vært en avlingssvikt for industripotet generelt på over 10 % to av de siste ti årene. Ingen av disse årene har avlingssvikten vært over 15 %. Departementet mener at en grense 10 % avlingssvikt er et hensiktsmessig nivå som vil fange opp brorparten av årene med spesielt krevende råvaretilgang og ekstra råvarekostnader for industrien, samtidig som ordningen er slik at den ikke fratar industrien incentiver til å kontrahere norske poteter i et tilstrekkelig omfang. Avlingen varierer fra år til år, og ordningen er ment å gjelde for år der avlingssvikten er større enn normal avlingsvariasjon. Departementet fastholder på denne bakgrunn kravet om 10 % avlingssvikt for å kunne innvilges individuell tollnedsettelse.

Når det gjelder innspillet fra NHO Mat og Drikke om å få tilsvarende ordning som den som gjelder ved import av potetråvarer til produksjon av potetstivelse, vil departementet vise til at dette er en ordning med et annet formål. Den skal begrense merkostnadene for potetråvare til stivelsesproduksjon i år der det blir levert mindre avrenspoteter enn det kontraktene fastslår. Dette vil uansett være en dyrere import enn ordinære avrensløyper. Formålet med den foreslåtte ordningen i samsvar med § 18c er derimot å få inn importen av potetråvarer til "norsk" pris.

2.3 SAMMENLIGNBARE PRISER VED TOLLFASTSETTELSE

Departementet foreslo at den nedsatte tollsatsen skulle tilsvare differansen mellom prisen på norsk kontraktstare og prisen foretaket må betale for tilsvarende importert vare. Det innebærer at foretaket vil få importpotetene til "norsk pris". Dette er tilsvarende ordning som allerede gjelder ved avlingssvikt i produksjon av grønnsaker til bearbeiding.

Gartnerhallen SA, Norsk Landbrukssamvirke, HOFF SA og Kontraktdyrkernes landslag understreker viktigheten av korrekt sammenligning av priser ved fastsettelse av nivået på tollsatsen. For at pris pluss tollsats på importert vare skal bli lik norsk pris må sammenligningsgrunnlaget være basert på samme kvalitet, sortering og tidsperiode.

Departementet slutter seg til dette. SLF vil påse at dette legges til grunn for vurdering av søknader om individuell tollnedsettelse. Søkerne er underlagt plikt om å gi alle nødvendige opplysninger som kreves for at SLF skal kunne forvalte ordningen.

2.4 DATO FOR TOLLNEDSETTELSE

Departementet la i sitt forslag opp til at individuell tollnedsettelse i medhold av den nye bestemmelsen gis med virkning fra årsskiftet og frem til 15. juli.

Gartnerhallen SA og Norges Bondelag peker på at avsetningen av norske poteter skal ha forrang og foreslår derfor at gyldighetsperioden for tollnedsettelse settes fra 1. april til 15. juli. *HOFF SA* mener at tollnedsettelsen først skal gis fra 15. mars, og da med samme begrunnelse. *Gartnerhallen SA* mener departementets foreslåtte dato for tollnedsettelse (1. januar) kan føre til forsinket bruk av norske poteter utover våren med tilhørende kvalitetsutfordringer.

Departementet vil fremheve at tollnedsettelsen skal ta utgangspunkt i avlingssvikt, ikke lagersvikt. Forringelse av kvaliteten på potetene på lager er derfor ikke relevante for kvantumet det innvilges tollnedsettelse til. Hvorvidt industrien får importere et forhåndsdefinert kvantum i januar eller i april, har etter vår vurdering liten betydning. På den annen side kan det hevdes at vil det være enklere å sette en riktig tollsats dersom tollnedsettelsen har kortere varighet enn fra 1. januar. Departementet vil her understreke at SLF skal legge til grunn sammenlignbare priser som gjør at det ikke vil

være gunstigere prismessig å importere poteter med tollnedsettelse enn det ville vært å kjøpe norsk vare om dette var tilgjengelig.

Departementet fastholder på denne bakgrunn forslaget om å innvilge tollnedsettelsen fra 1. januar.

2.5 DATO FOR FASTSETTING AV AVLINGSSVIKT

Departementet foreslo at fastsettelse av det kvantum som skal danne grunnlag for beregning av avlingssvikten, skal ta utgangspunktet i det samlet lagrede kvantum hos de ulike aktørene pr. 1. november. Kvalitetsforringelse som skjer etter dette tidspunktet vil således ikke tas med i beregningsgrunnlaget.

Pr. 1. november vil all norsk vare være høstet. I den grad man ikke allerede har rapportert nødvendig informasjon til SLF, vil den foredlingsbedriften som søker om tollnedsettelse måtte oppgi sine beholdningstall, herunder opplysninger knyttet til kontrahert mengde, forbrukt mengde samt varer på lager pr. 1. november. Videre må det opplyses om potetsort og bruksområde, dvs. om poteten skal anvendes til pommes frites eller potetsnacks.

For å fremskaffe et best mulig beslutningsgrunnlag om omfanget av avlingssvikten på industripotet, legger departementet til grunn at SLF vil være avhengig av å vurdere tilsvarende opplysninger fra øvrige aktører. Aktørene gir allerede slik informasjon i dag, og den enkelte bedrift vil også ha en egeninteresse i å innrapportere slike opplysninger, uavhengig av om man er direkte berørt av avlingssvikten eller ikke.

Kontraktdyrkernes landslag og NHO Mat og Drikke mener at 1. november er en for tidlig dato for å fastsette kvalitetssvikt på lager. Når potetene er høstet, vil det ta noe tid før man vet om disse har god nok kvalitet til å brukes i industrien. Disse høringsinstansene har også stilt spørsmål ved om lagertallene for potet er tilstrekkelig nøyaktige til å kunne forvalte ordningen.

Departementet vil vise til at ordningen har som utgangspunkt avlingssvikt, og at kvalitetsforringelse i lagringsperioden ikke skal gi grunnlag for tollnedsettelse. Innen 1. november vil all potet være høstet og dette kvantumet vil være innrapportert til SLF. Forringelse av kvaliteten på potetene på lager etter innhøstingen vil ikke være relevant for kvantumet det innvilges tollnedsettelse for.

SLF har over mange år hatt ansvar for lagertellingen av poteter, både til konsum og industri, med tellinger per 1. november, 1. januar, 1. mars og 15. april. Gjennom årene er det gjort tilpasninger og forbedringer i rapporteringen slik at den gir en god oversikt over markedet. I dagens rapportering for industripoteter rapporteres det på ulike sorter til industri. Ved ny ordning vil det bli behov for å skille ytterligere på industripoteter til potetsnacks, pommes frites og annen industri. Dette vil bli innarbeidet i skjemaet fra 1. november 2013.

Basert på lagertellingen pr. 1. november vil SLF rundt årsskiftet informere de aktuelle aktørene dersom det foreligger en avlingssvikt som leder til at det åpnes for individuelle tollnedsettelse.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Siv Tanja V. Durteste
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer